

Briuselis, 2017 m. birželio 1 d.
(OR. en)

9901/17

**Tarpinstitucinė byla:
2015/0287 (COD)**

**JUSTCIV 137
CONSOM 246
DIGIT 157
AUDIO 84
DAPIX 224
DATAPROTECT 111
CULT 83
CODEC 968**

PRANEŠIMAS

nuo: Pirmininkaujanti valstybės narė
kam: Tarybai

Ankstesnio
dokumento Nr.: 9641/17 + ADD 1
Komisijos dok. Nr.: 15251/15

Dalykas: Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl tam tikrų
skaitmeninio turinio teikimo sutarčių aspektų (pirmasis svarstymas)
– Bendras požiūris

I. ĮVADAS

Komisijos pasiūlymas dėl direktyvos dėl tam tikrų skaitmeninio turinio teikimo sutarčių aspektų (toliau – siūloma direktyva, Direktyva) buvo pateiktas 2015 m. gruodžio 9 d.¹ kaip Europos bendrosios skaitmeninės rinkos strategijos dalis.

Pasiūlymas grindžiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 114 straipsniu, todėl jam taikytina įprasta teisėkūros procedūra.

¹ Dok. 8672/15.

Siūlomos direktyvos tikslas – prisidėti prie tinkamo vidaus rinkos veikimo nustatant ES sutarčių teisės taisyklių, susijusių su įmonių sutartimis su vartotojais dėl skaitmeninio turinio ir skaitmeninių paslaugų teikimo, visų pirma taisyklių dėl vartotojų teisių gynimo priemonių skaitmeninio turinio arba skaitmeninių paslaugų neatitikties arba nepateikimo atvejais, labiau suderintą sistemą. Siūloma direktyva siekiama užtikrinti aukšto lygio vartotojų apsaugą ir didesnę teisinę tikrumą, kad būtų padidintas Europos vartotojų pasitikėjimas jiems perkant kitose valstybėse ir sudarytos palankesnės sąlygos įmonėms, visų pirma mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVI), pardavinėti visoje ES.

Teisingumo ir vidaus reikalų taryba politinius debatus dėl šio pasiūlymo surengė 2016 m. kovo mėn. (dok. 6150/16), birželio mėn. (dok. 9768/16) ir gruodžio mėn. (dok. 14827/16). 2017 m. kovo mėn. Teisingumo ir vidaus reikalų tarybai buvo pateikta pažangos ataskaita (dok. 7429/17).

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas nuomonę dėl siūlomos direktyvos priėmė 2016 m. balandžio 27d.

Pirmininkaujanti Malta pripažino šio dokumento svarbą, nes jis yra bendrosios skaitmeninės rinkos strategijos, kuriai Taryba taip pat teikia pirmenybę, dalis.

Remdamasi 2016 m. birželio mėn. Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos patvirtintomis politinėmis gairėmis (dok. 9768/16) ir 2016 m. gruodžio mėn. Teisingumo ir vidaus reikalų taryboje vykusių politinių debatų rezultatais, Civilinės teisės klausimų darbo grupė (sutarčių teisė) sparčiai tęsė svarstymus dėl siūlomos direktyvos.

Atsižvelgdama į didelę pažangą, padarytą svarstymų Civilinės teisės klausimų darbo grupėje (sutarčių teisė) metu, pirmininkaujanti valstybė narė laikosi nuomonės, kad jau galima susitarti dėl bendro požiūrio dėl siūlomos direktyvos straipsnių teksto ir keleto svarbių konstatuojamųjų dalių. Nors atrodo, kad ryškėja bendras sutarimas dėl būsimos direktyvos straipsnių ir atrinktų konstatuojamųjų dalių teksto, kaip išdėstyta šio pranešimo 1 papildyme, likusios konstatuojamosios dalys bus toliau nagrinėjamos, o jų galutinė redakcija bus parengta kuo greičiau po to, kai Taryba patvirtins bendrą požiūrį.

2017 m. gegužės 31 d. Nuolatinųjų atstovų komitetas pareiškė bendrą pritarimą pirmininkaujančios valstybės narės pateiktam kompromisiniam tekstui (pagrindiniai kompromisinio teksto elementai išdėstyti šio pranešimo priede) ir nusprendė pateikti šio pranešimo 1 papildyme išdėstytą kompromisinį tekstą Tarybai (teisingumo ir vidaus reikalai), kad šis tekstas 2017 m. birželio 8–9 d. posėdyje būtų patvirtintas kaip Tarybos bendras požiūris.

Kompromisinio teksto elementai turi būti suprantami kaip bendras nuostatų rinkinys, kuriuo siekiama nustatyti tinkamai subalansuotą aukšto lygio vartotojų apsaugos tvarką ir sukurti verslui palankią aplinką ES verslininkams. Kompromisiniame tekste taip pat užtikrinama subtili skirtingų valstybių narių pozicijų pusiausvyra.

II. IŠVADA

Atsižvelgiant į tai, kad svarbu išlaikyti šią subtilią pusiausvyrą, Tarybos prašoma:

- a) šio pranešimo 1 papildyme išdėstytą bendro požiūrio projektą patvirtinti kaip kompromisinį tekstą;
- b) atkreipti dėmesį į tai, kad likusių konstatuojamųjų dalių galutinė redakcija bus parengta techniniu lygiu kuo greičiau po Tarybos posėdžio, ir
- c) atkreipti dėmesį į tai, kad šiuo tekstu bus remiamasi derybose su Europos Parlamentu siekiant susitarti per pirmąjį svarstymą.

SVARBIAUSI KOMPROMISINIO TEKSTO ASPEKTAI

A. Taikymo sritis

a) Asmens duomenys

Pripažįstant išaugusią asmens duomenų vertę šiuolaikiniuose verslo modeliuose, nuo pat derybų pradžios vyravo nuomonė, kad vartotojas turėtų turėti teisę pasinaudoti sutartinėmis teisių gynimo priemonėmis skaitmeninio turinio arba skaitmeninių paslaugų neatitikties arba nepateikimo atvejais ne tik pagal sutartis, kai vartotojas moka už skaitmeninį turinį arba skaitmeninę paslaugą, bet ir pagal sutartis, kai vartotojas teikėjui pateikia asmens duomenis. Tuo pačiu metu diskusijose buvo akcentuota, jog svarbu užtikrinti, kad nebūtų kliudoma taikyti Sąjungos teisės dėl asmens duomenų apsaugos, visų pirma ES Bendrojo duomenų apsaugos reglamento.

Atsižvelgiant į tai ir į Tarybos Teisės tarnybos² ir Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno³ nuomones raštu, pirmininkaujančios valstybės narės kompromisiniame tekste į siūlomos direktyvos taikymo sritį įtrauktos visos sutartys dėl skaitmeninio turinio arba skaitmeninių paslaugų teikimo, išskyrus sutartis, pagal kurias vartotojas nei moka, nei pateikia asmens duomenų teikėjui.

² Dok. 15287/16.

³ Dok. 7369/17.

Siekiant vartotojų ir įmonių interesų pusiausvyros, daugeliui delegacijų buvo svarbu, kad direktyva nebūtų taikoma tais atvejais, kai teikėjas nenaudoja vartotojo asmens duomenų komerciniais tikslais. Todėl, remiantis pirmininkaujančios valstybės narės kompromisiniu tekstu, siūloma direktyva nebus taikoma tais atvejais, kai teikėjas tvarko asmens duomenis tik skaitmeninio turinio arba skaitmeninės paslaugos teikimo tikslais arba siekdamas įvykdyti teisinius reikalavimus, kurie taikomi teikėjui, ir kai teikėjas netvarko duomenų jokiai kitu tikslu.

Be to, kompromisiniame tekste aiškiai nurodoma, kad bet koks asmens duomenų tvarkymas pagal skaitmeninio turinio arba skaitmeninės paslaugos teikimo sutartį turi atitikti Sąjungos teisę dėl asmens duomenų apsaugos ir kad, esant prieštaravimui, viršenybė teikiama Sąjungos teisei dėl asmens duomenų apsaugos.

b) Įterptasis skaitmeninis turinys

Kalbant apie skaitmeninį turinį, kuris yra prekės dalis tokiu būdu, kad be tokio skaitmeninio turinio prekė neveiktų arba negalėtų atlikti savo pagrindinių funkcijų („įterptasis skaitmeninis turinys“), dauguma delegacijų laikėsi nuomonės, kad būtų tinkamiau, jei vartotojų teisių gynimo priemonės tokių prekių ir įterptosios programinės įrangos neatitikties arba nepateikimo atveju būtų apibrėžtos prekėms taikomose taisyklėse.

Todėl, remiantis pirmininkaujančios valstybės narės kompromisiniu tekstu, siūloma direktyva įterptajam skaitmeniniam turiniui netaikoma.

c) OTT ir ryšys su telekomunikacijų taisyklėmis

Atsižvelgiant į tai, kad vystosi naujų mobiliųjų programėlių ir skaitmeninių paslaugų, kuriomis internetu teikiamos tarpusavio ryšio ir pranešimų paslaugos (OTT), rinka ir kad dėl šios priežasties daugiau vartotojų naudoja tokias paslaugas kaip ryšių priemonę vietoj įprastinių telekomunikacijų paslaugų, laikytasi nuomonės, kad reikia užtikrinti veiksmingą vartotojų apsaugą šių besivystančių paslaugų atžvilgiu.

Todėl pirmininkaujančios valstybės narės kompromisinis tekstas atspindi darbo grupės priimtą politinį sprendimą užtikrinti OTT besinaudojantiems vartotojams teisių gynimo priemones nepateikimo ir neatitikties atvejais, kaip numatyta siūlomoje direktyvoje.

d) Sutarčių grupės

Kalbant apie sutarčių grupes, į kurias įtraukti skaitmeninio turinio arba skaitmeninės paslaugos teikimo elementai ir kitų paslaugų teikimo ar prekių tiekimo elementai, pirmininkaujančios valstybės narės kompromisiniame tekste siūloma, kad siūloma direktyva būtų taikoma tik tiems sutarties elementams, kurie yra susiję su skaitmeniniu turiniu arba skaitmenine paslauga. Poveikį, kurį sutarčių grupės skaitmeninio turinio ar skaitmeninės paslaugos teikimo nutraukimas gali turėti kitiems sutarčių grupės elementams, reglamentuotų nacionalinė teisė.

Tačiau, kadangi įprastinės telekomunikacijų paslaugos jau yra griežtai reglamentuojamos, išimties tvarka šios direktyvos 16 straipsnis (kuriame numatomos vartotojų teisės nutraukti ilgalaikes sutartis) turėtų būti netaikomas tais atvejais, kai sutarčių grupė apima įprastinių telekomunikacijų paslaugų (numeriais grindžiamos paslaugos) elementus. Tokiais atvejais šioms sutarčių grupėms bus taikomos ES telekomunikacijų taisyklės.

B. Atitikties kriterijai

Atsižvelgiant į 2016 m. birželio ir gruodžio mėn. Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos duotus nurodymus, pirmininkaujančios valstybės narės kompromisiniame tekste numatoma pusiausvyra tarp „*subjektyvių*“ atitikties kriterijų (t. y. dėl kurių susitarta sutartyje) ir „*objektyvių*“ atitikties kriterijų (t. y. nustatytų įstatymu).

Pirmininkaujančios valstybės narės kompromisiniame tekste taip pat paaiškinama, kad, jeigu skaitmeninis turinys arba skaitmeninė paslauga neatitinka trečiųjų šalių teisių, visų pirma susijusių su intelektine nuosavybe, esama neatitikties, ir kad dėl tokių teisių pažeidimo taikomos teisių gynimo priemonės neatitikties atveju, numatytos šioje direktyvoje, nebent nacionalinėje teisėje už tokį pažeidimą numatytas sutarties negaliojimas arba panaikinimas.

C. Teisių gynimo priemonės

a) Teisių gynimo priemonės nepateikimo atveju

Siekiant apsaugoti tiek teikėjų, tiek vartotojų interesus, pirmininkaujančios valstybės narės kompromisiniame tekste dėl teisių gynimo priemonių nepateikimo atveju numatyta esminė vartotojo pareiga suteikti teikėjui dar vieną galimybę pateikti skaitmeninį turinį ar suteikti skaitmeninę paslaugą. Vis dėlto šiai nuostatai taikomos apsaugos priemonės, suteikiančios galimybę vartotojui tam tikrais atvejais nedelsiant nutraukti sutartį, nesuteikiant teikėjui antros galimybės.

b) Teisių gynimo priemonės neatitikties atveju

Siekiant atsižvelgti į skirtingas valstybių narių sistemas ir išlaikyti tinkamą pusiausvyrą tarp vartotojų ir teikėjų interesų, pirmininkaujančios valstybės narės kompromisiniame tekste, priešingai nei Komisijos pasiūlyme, nėra numatyta griežta teisių gynimo priemonių neatitikties atveju hierarchija, tačiau suteikiama daugiau lankstumo siekiant naudotis įvairiomis teisių gynimo priemonėmis (atitikties užtikrinimas, kainos sumažinimas, sutarties nutraukimas), nustatant naudojimosi įvairiomis teisių gynimo priemonėmis sąlygas.

D. Laiko terminai, taikomi teikėjo atsakomybei už neatitiktį ir prievolės įrodyti perkėlimui

Kalbant apie laiko terminus, taikomus teikėjo atsakomybei už neatitiktį, ir susijusį laiko terminą, taikomą prievolės įrodyti perkėlimui (9a ir 10 straipsniai), valstybių narių nuomonės labai išsiskyrė. Todėl pirmininkaujančios valstybės narės parengtas šių nuostatų tekstas turėtų būti suprantamas kaip bendro kompromiso, kuriuo siekiama kuo labiau suderinti skirtingus požiūrius, dalis, tikintis, kad delegacijos sieks kompromiso ir padarys nuolaidų dėl kitų kompromisinio teksto dalių.

Kadangi valstybių narių nacionalinės teisės aktuose vartojamos labai skirtingos koncepcijos dėl garantinių laikotarpių ir senaties terminų, teko pripažinti, kad pirmininkaujančios valstybės narės kompromisiniame tekste nebus įmanoma nustatyti visiškai suderintų taisyklių dėl laiko terminų. Todėl, siekiant siūlomos direktyvos tikslų, pirmininkaujančios valstybės narės kompromisiniame 9a straipsnio tekste numatyta, kad visos garantijos ar senaties terminai, nustatyti pagal nacionalinę teisę dėl teikėjo atsakomybės neatitikties atvejais (kalbant supaprastintai), negali būtų trumpesni kaip dveji metai.

Kalbant apie prievolės įrodyti perkėlimo laikotarpį (10 straipsnio 1a dalis), pirmininkaujanti valstybė narė siūlo vienų metų laikotarpį – tai kompromisas tarp tų delegacijų, kurios teikia pirmenybę trumpam šešių mėnesių laikotarpiui, tų, kurios teikia pirmenybę vienų metų laikotarpiui, ir tų, kurios nori suderinti šį laikotarpį su 9a straipsnyje numatytu dvejų metų terminu, pozicijų.

E. Kitos vartotojų teisės

15 ir 16 straipsnių kompromisiniai tekstai, kuriais numatomos vartotojų teisės tuo atveju, jeigu teikėjas pakeičia skaitmeninį turinį arba skaitmeninę paslaugą, ir vartotojų teisė nutraukti ilgalaikės sutartis, yra svarbūs subalansuoto rinkinio elementai, kuriais vartotojai apsaugomi nuo susaistymo pakeista sutartimi arba ilgalaikė sutartimi, kurios jie nebenori.